Riigi Teataja

Nr. 28. 5. aprillil 1928 a. Nr. 28.

Art. 145. Meremeeste seadus.

146. Eesti-Läti ajutise majanduslepingu ja selle lõpuprotokolli kinnitamise seadus. — Leping, lõpuprotokoll.

Riigikogu poolt 22. märtsil 1928. a. vastuvõetud

145. Meremeeste seadus.

I. Laevajuhi teenistusleping.

§ 1. Laevaperemees peab sõlmima laevajuhiga kirjaliku lepingu teenistuse kohta.

§ 2. Määramata aja peale tehtud leping loetakse lõppenuks kummagi poole kolmekuulise ülesütlemise järele, kuid laevajuht võib lepingu lõppemisel laevalt lahkuda alles esimeses Eesti sadamas, kuhu laev sõidab lossima või laadima.

On laevajuht teeninud purjelaeval vähemalt poolteist või muul laeval vähemalt ühe aasta, võib ta lepingu lõppemisel laevalt lahkuda ka välismaa sadamas.

On lossimine ees, ei või laevajuht lahkuda enne lossimise lõpetamist.

§ 3. Laevaperemees võib laevajuhi teenistusest vabastada igal ajal.

Vabastatakse laevajuht enne teenistuslepingu lõppu, on tal õigus saada kahjutasu. Kui kahju kohta tõendused puuduvad, on laevajuht õigustatud saama kolme kuu palga, kuid igal juhtumisel mitte pikema aja eest kui lepinguaja lõpuni, ja prii reisi ühes ülespidamisega selle sadamani, kus teenistus oleks lõppenud lepingu järgi, või kui teenistus oleks lõppenud vastavalt § 2. välismaa sadamas, — kuni lähema Eesti sadamani.

Paragrahv 4. teises lõikes ja § 5. ettenähtud juhtumistel ei ole laevajuhil õigus saada kahjutasu käesoleva paragrahvi alustel.

§ 4. Kui laevajuht teenistusest vabastatakse haiguse või vigastuse pärast, mis temale võimatuks teevad laeva juhtimise, on tal õigus saada kahjutasu § 3. ettenähtud alustel.

Laevajuht kaotab nimetatud kahjutasu saamise õiguse ja saab palka ainult teenistuse tegeliku lõpuni:

1) kui ta enese tahtlikult haigeks tegi või vigastas;

2) kui ta jäi haigeks või sai vigastuse kergemeelse elu või muu jämeda ettevaatamatuse (culpa lata) tagajärjel;

3) kui ta lepingu tegemise ajal varjas oma haigust või vigastust.

§ 5. Kui laevajuht teenistusest vabastatakse teenistusse kõlbmatuse, autuse, teenistuslikkude jämedate vigade või suure hooletuse pärast, on tal õigus saada palka ainult teenistuses oldud aja eest.

§ 6. Kui laev hukkub või pärast mereõnnetust kuulutatakse kordaseadmiskõlbmatuks, lõpeb laevajuhi teenistusleping, kui ei ole kokku lepitud teisiti. Laeva ja laadungisse puutuvate vahekordade korraldamiseks on laevajuht kohustatud kohale jääma palga, korteri ja ülespidamise eest.

Pärast tähendatud vahekordade korraldamist on laevaperemees kohustatud edasi maksma hukkunud laeva juhile tööpuuduse kahjutasuna rahapalka lepingus ettenähtud suuruses

kõigi päevade eest, mis laevajuht on tööta, kuid mitte üle kahe kuu. Laevajuht on aga kohustatud vastu võtma koha mõnes teises laevas, vastavalt § 28. esimesele lõikele.

Laevaõnnetuse puhul kadumaläinud isikliku varanduse eest saab laevajuht laevaperemehelt tasu normide alusel, mis kindlaks määratakse Vabariigi Valitsuse määrusega.

Kui mereõnnetuse puhul teenistus lõpeb välismaal, saab laevajuht riigi kulul prii reisi ja ülespidamise esimese Eesti sadamani.

§ 7. Surnud laevajuhi palga, matusekulude ja haige laevajuhi ravitsemise ning kojusõidu kulude kohta on maksvad §§ 24., 28. ja 30. eeskirjad.

§ 8. Kui laevajuhil lepingu järgi on õigus saada osa laeva prahirahast, muust tulust või puhaskasust (tantjeem), ja leping lõpeb enne reisi või aruande-aasta lõppu, rahuldatakse see õigus niisuures osas, kuisuure osa moodustab laevajuhi tegelik teenistuseaeg reisi või aruande-aasta pikkusest.

Kui laevajuhil on õigus §§ 3., 4. ja 6. põhjal saada palka tegelikust teenistusajast pikema aja eest, piiratakse käesoleva paragrahvi esimeses lõikes nimetatud lisatasu ülemmäär selle aja eest summaga, mille võrra esimese tüürimehe kahekordne kuupalk on suurem laevajuhi kuupalgast.

II. Laevapere teenistusleping.

1. Teenistuslepingu sõlmimine.

§ 9. Laevajuhil on laevaperemehe volinikuna ilma erilise volituseta õigus palgata niihästi juhtkonda kui meeskonda kuuluvat laevaperet.

Masinateenistusse kuuluvate isikute palkamisel peab ta nõu pidama esimese mehaanikuga.

§ 10. On keelatud palgata laeva teenistusse isikuid alla 14 aasta, kütjaid ja söekandjaid (trimmereid) ning kõiki naisteenijaid aga alla 18-aastaseid.

Eelmises lõikes ettenähtud tingimustest on lubatud järgmised erandid:

1) kütjad ja söekandjad võivad olla alla 18, kuid mitte alla 16 aasta vanad laevadel, kus peajõuallikana auru ei tarvitata;

2) kui kütjat või söekandjat vaja palgata sadamas, kus võimalik saada ainult alla 18-aastaseid alaealisi, võib alaealise tööle võtta tingimusel, et ühe täisealise kütja või söekandja asemele võetakse kaks alaealist; alaealised ei tohi olla nooremad kui 16 aastat;

3) alla 18-aastaseid alaealisi lubatakse võtta teenistusse õppelaevadel kütjana või söekandjana tingimusel, et nad töötavad ametivõimude loal ja valvel;

4) laevadele, kus tegutsevad mitte ainult ühe ja sama perekonna liikmed, võib alia 18-aastaseid alaealisi tööle võtta ainult arstitunnistuse esitamisel, et töötegija kõlbab selleks tööks. Sellele tunnistusele peab alla kirjutama vastavate võimude poolt selleks õigustatud arst.

Kui alaealised merel tegevad on pikaajaliselt, peab arstlik järelevaatus nende kõlblikkuse suhtes korduma vähemalt kord aastas. Iga uue järelevaatuse puhul tuleb esitada uus arstitunnistus, et läbivaadatav töökõlblik.

Kui arstitunnistuse tähtaeg lõpeb reisi kestusel, loetakse see maksvaks reisi lõpuni.

Hädalistel tarbekordadel võib sellekohane ametiasutus alla 18-aastasele alaealisele lubada laevale teenistusse astuda ilma eelpool ettenähtud arstliku läbivaatuseta, kuid tingimusega, et arstlik järelevaatus toimitakse esimeses sadamas, kus laev peatub.

18-aastaseks saanud alaealine võib ise sõlmida meremehe teenistuslepingu.

§ 11. Laevajuht annab igale palgatud meremehele teenistusse astumisel lepingkirja, mille vormi määrab teedeminister ja milles sisaldub:

1) laeva nimetus;

2) lepingu sõlmimise koht ja aeg;

3) meremehe täielik nimi, sündimisaasta, -päev, -koht ja elukoht palkamise ajal;

4) amet, milleks meremees palgatud;

5) sõit või aeg, mille kohta leping maksev või mahamunsterdamise koht või ülesütlemise tähtaeg;

6) kokkulepitud palk või kui kokkulepe tehtud teatava sõidu peale, siis selleks sõiduks arvatav aeg;

7) ületunnitasu, kui selle suurus seaduses määramata, ja

8) muud tingimused.

Lepingkirja märgitakse teenistuse kestusel:

1) teenistuse alguse, lõpetamise ning ülesütlemise aeg ja tähtpäev;

2) ületunnitasu ja kuipalju sellest välja makstud või kinni peetud, ja

3) rahakurss, kui palgamaksmine sünnib teises valuutas kui palk määratud.

Kui teenistusleping on kollektiivne, peab laevajuht selle eest hoolitsema, et laeval kättesaadav oleks üks eksemplar nimetatud lepingust.

2. Teenistuslepingu kestus.

§ 12. Kui lepingu lõppemise tähtaeg jõuab kätte sõidu vältusel, loetakse see pikendatuks kuni laeva tulekuni lähemasse laadimise või lossimise sadamasse.

§ 13. Kui lepingkirjas teenistuse kestus määramata, võib kumbki pool lepingu lõpetada sellekohase ülesütlemise järgi igas sada-

mas, kuhu laev tuleb laadima või lossima; on meremees Eesti kodanik ja Eesti sadamas peale munsterdatud, võib kumbki pool vastavalt lepingu lõpetada ainult Eesti sadamas, kuhu laev tuleb laadima või lossima.

Ülesütlemise aega on üks kuu, kui meremees kuulub juhtkonda, ja seitse päeva, kui ta kuulub meeskonda.

§ 14. Kui meremees on palgatud kindlaks ajaks või sõiduks ning uut lepingut sõlmimata jääb teenistusse edasi pärast seda aega või sõitu, on mõlemal poolel õigus lõpetada leping igas sadamas, kuhu tuleb laev laadima või lossima, üles öeldes § 13. teises lõikes tähendatud tähtajal.

§ 15. Kui Eesti kodakondsusest ja Eesti sadamas pealemunsterdatud meremees pärast viimast pealemunsterdamist teeninud laeval vähemalt 1½ aastat, on tal õigus lõpetada teenistusleping igas sadamas, kuhu laev tuleb laadima või lossima, üles öeldes § 13. teises lõikes tähendatud tähtajal, kui teenistuslepingus teisiti pole ette nähtud.

§ 16. Meremees, kes teenistuslepingu või käesoleva peatüki eeskirjade põhjal õigustatud lõpetama teenistusvahekorda, on laevajuhi nõudmisel kohustatud laeva sadamassetulekul endistel tasutingimustel teenistusse edasi jääma tingimata tarvilikkude tööde täitmiseks, kuid auru- ja mootorlaevadel mitte üle kahe ning purjelaevadel mitte üle nelja päeva pärast sadamasse tulekut.

Mereselgituse korral on meremees kohustatud kohale jääma palga, korteri ja ülespidamise eest kuni mereselgituse lõpuni.

§ 17. Kui välismaa võimud ei luba meremehele maale tulla teenistusest lahkumise kohal, või nõuavad temalt selleks vastavaid kindlustusi, mida meremees ei või anda, jätkub ta teenistus kuni laeva tulekuni sarnasesse kohta, kus takistusi pole mahamunsterdamiseks.

3. Palk.

§ 18. Palka makstakse päeva algusest, mil meremees algas teenistust laeval, või kui ta lepingusõlmimise kohast peab tegema teekonna laevale päeva algusest, mil ta asus teele.

Palka makstakse päeva lõpuni, mil meremees lahkus teenistusest, kui meremehe palgasaamise õigus käesoleva peatüki alusel juba varemalt ei ole lõppenud.

Palka ei makseta aja eest, mis meremees seadusliku põhjuseta töölt eemale hoidnud.

Palga arvestamisel kuu osadega loetakse kuu kolmkümmend päeva.

Lisaks rahapalgale antakse laevaperele tasuta toit, kui ei ole kokku lepitud teisiti. Toidunormid määratakse Vabariigi Valitsuse määrusega.

§ 19. Palgamaksmist võib nõuda ainult siis, kui laev viibib sadamas ja mitte sagedamini kui kord nädalas.

Palk makstakse sularahas, maha arvates osa, mis makstakse laevaperemehe kaudu (§ 20).

Maksmist võib nõuda maksukoha rahas selle kursiga, mis maksukoha pangad maksavad palgaksmääratud raha eest.

Kui Eesti meremees välismaal soovib saata palgaraha Eesti, on ta õigustatud seda tegema Eesti konsuli kaudu Vabariigi Valitsuse vastavates määrustes ettenähtud korras; riik vastutab nende rahasaadetiste eest ja saatmine sünnib tasuta.

§ 20. Meremehel on õigus nõuda, et kuni ⅔ palgast, vastavalt ta kirjalikule korraldusele, makstakse kuuviisi tema poolt määratud isikutele Eestis või tema arvele mõnda Eesti panka. Tähendatud palgaosa võib kärpida meremehe nõusolekuta ainult juhtumisel, kui meremehele jääv palgaosa ei kata meremehe peale pandud distsiplinaar-trahve või niisuguseid teenistusvahekorrast tekkinud nõudmisi, mis pole vaieldavad või mis meremees ise õigeks võtnud.

§ 21. Laevajuhil on õigus meremehele sularahas makstavast palgast igal palgamaksmisel kinni pidada mitte üle ühe kolmandiku kuni meremehe teenistusest lahkumiseni, kusjuures kinnipeetud üldsumma ei tohi ületada ühe kuu palka.

§ 22. Kui palk määratud teatava sõidu peale, võetakse osalise palgamaksmise aluseks lepingkirjas ettenähtud reisi kestus.

Kestab sõit üle lepingkirjas ettenähtud tähtaja, saab meremees palgalisa vastavalt pikenenud sõidukestusele.

Lõpeb sõit enne lepingkirjas ettenähtud tähtaega, tuleb kokkulepitud palk täielikult välja maksta.

§ 23. Kui sõidu kestusel vähendatakse laevaväge, jagatakse selteel kokkuhoitud palk laevaväe vahel, vastavalt igaühe suurenenud tööle.

§ 24. Meremehe surma korral makstakse palk kuni surmapäevani, kui ta palgasaamise õigus käesoleva peatüki põhjal varemalt pole lõppenud.

Kui laev merel hukkub, ilma et teateid oleks õnnetuse aja kohta, võetakse palgamaksmisel arvesse tähtpäev, mil laev sellel aastaajal harilikkudes oludes oleks jõudnud sihtsadamasse, lähtesadamast, mille kohta olemas viimane teade.

§ 25. Kui lõpparve tegemisel selgub, et meremees on avansina saanud rohkem, kui tal palka saada, ei ole ta kohustatud tagasi maksma ülearu saadud palka juhtumistel, mis

ette nähtud §§ 24., 27., 32. esimeses lõikes, 34., 38., 39., 40. ja 41.

4. Ravitsemine ja matmine.

§ 26. Laevajuhi nõudmisel on meremees kohustatud arsti laskma end järele vaadata, kuid järelevaatuse kulusid ei või panna meremehe peale.

§ 27. Kui meremees jääb haigeks või vigastub, peab laevajuht hoolitsema ta ravitsemise eest laeval või kaldal. Ravitsemise hulka kuulub ülespidamine ning arsti- ja rohtudekulud.

Kui põhjust arvata, et meremeest tabanud haigus, mis võib saada kardetavaks teistele laevasolijaile, peab laevajuht esimesel võimalusel laskma arsti haige järele vaadata. Kui laeval puuduvad mõjuvad abinõud haiguse levinemise ärahoidmiseks, on laevajuht kohustatud saatma haige maale.

Pole haigel või vigastatud meremehel võimalik hoolitseda oma varanduse eest, peab laevajuht selle võtma oma hoolde.

Jääb haige või vigastatud meremees laevast maha välismaale, on laevajuht kohustatud andma ta Eesti konsuli hoolde, või kui konsulit ei ole kohal, teisel viisil muretsema temale hoolitsemist, teatades sellest lähemale Eesti konsulile.

§ 28. Meremehe teenistusajal kannab ravitsemisekulud laevaperemees. Iga haige või vigastatud meremees, kes vabanenud teenistusest lepingu lõppemisel või varemalt, on õigustatud nõudma laevaperemehe kulul ravitsemist kuue nädala jooksul, välja arvatud § 33. ettenähtud juhtumised; kui ta on Eesti kodanik ja välismaal ravitsemisel, kaheteistkümne nädala jooksul arvates mahamunsterdamisest, või kui seda ei olnud — laeva edasisõidust. Viimasel juhtumisel on Eesti meremees õigustatud saama tasuta sõidu ja ülespidamise kuni kodukohani. Kui aga võimalus on temale anda teenistust laeval, mis läheb Eesti, või kohta, kust kojupääsemine hõlpsam, on ta kohustatud selle vastu võtma kohe pärast seda, kui tervislik seisukord lubab, ning kui teenistuse iseloom, palk ja muud tingimused vastavad endistele.

Esimese lõike eeskirjad ei ole maksvad juhtumisel, kui meremees saab haiguse või vigastuse ilmselt tahtlikult, kergemeelse elu või jämeda ettevaatamatuse tagajärjel või kui ta teenistusse astudes vaikis haigusest või vigastusest. Neil juhtumistel on meremees kohustatud ise kandma ravitsemise kulud ja ei saa tasuta kojusõitu. Kui laevaperemehel sel puhul kulusid olnud, arvatakse need maha meremehe palgast.

Kui laevast välismaale maha jäetakse meremees, kes külgehakkaval kujul tiisikuses või suguhaiguses, kannab pärast meremehe laevast lahkumist ravitsemise-, arsti- ja rohtudekulud Eesti vabariik Vabariigi Valitsuse vastavate määruste alusel.

§ 29. Meremehe surma puhul on laevajuht kohustatud hoolitsema ta matmise eest ja teatama surmast meremehe lähematele sugulastele.

Surnud meremehe laevalejäänud varandusest on laevajuht kohustatud valmistama täpse nimekirja, varanduse enese peab laevajuht esimesel võimalusel üle andma kas meremehe pärijatele, või viimastele edasisaatmiseks meremeestekodu vanemale või meremeestekodu agendile.

Juhtub surm välismaal ja järelejäänud varandust pole võimalik rikkumata hoida laevas, peab laevajuht selle üle andma lähemale Eesti konsulile, või ära müüma kõige kasulikumatel tingimustel; viimasel juhtumisel on laevajuht Eesti sadamasse jõudnud kohustatud andma või saatma müügist saadud summa ühes aruandega meremeestekodu vanemale, edasitoimetamiseks pärijatele.

Pärijatele edasitoimetamiseks määratud asjad, mida pole võimalik rikkumata alal hoida või mille alalhoidmine tülikas nende suuruse või teiste omaduste tõttu, võib meremeestekodu vanema korraldusel ära müüa avalikul enampakkumisel.

Kui pärijad ei ole teada, tuleb varandusest kuulutada Riigi Teatajas.

Asjad ja rahasummad, mille järele pärijad pole ilmunud kümne aasta jooksul, arvates Riigi Teatajas kuulutamise päevast, lähevad meremeestekodu omandusse ning tarvitatakse meremeeste ja nende omaste toetamiseks.

§ 30. Meremehe matusekulud kannab laevaperemees, kui surm juhtus teenistuse kestusel või aja jooksul, mil meremees oli laevaperemehe kulul ravitsemisel.

§ 31. Kui laevajuht pidi meremehe ravitsemiseks või matmiseks tegema kulusid, mida laevaperemees ei ole kohustatud kandma, ja võimalik ei olnud tarvitada Eesti konsuli abi, tasub need väljaminekud laevaperemehele riik.

Kui laevajuht jätab välismaale konsuli hoolde haige meremehe, peab laevajuht nõudmise korral kindlustuse andma meremehe ravitsemise kulude katmiseks. Meremehel saadaolev palk antakse konsuli kätte, ja seda raha võib ravitsemisalune oma ravitsemise kestel tarvitada ainult konsuli loaga.

5. Laevajuhi õigus meremeest teenistusest vabastada.

§ 32. Kui meremehel haiguse või vigastuse tõttu võimatu täita teenistuskohuseid või ta põeb haigust, mis kardetav teistele laevalolijaile, on laevajuhil õigus ta teenistusest vabastada. Sarnasel korral on meremees õigustatud saama palka kuni teenistusaja tegeliku lõpuni ja sellele lisaks veel ühe kuu palga, kuid igal juhtumisel mitte pikema aja eest kui lepinguaja lõpuni.

Kui meremees haiguse või vigastuse saanud tahtlikult, kergemeelse elu või jämeda ettevaatamatuse tagajärjel, või oli ta haige või vigane juba teenistusse astumisel, on tal õigus saada palka ainult teenistuse tegeliku lõpuni.

§ 33. Laevajuhil on õigus meremees teenistusest vabastada veel järgmistel juhtumistel:

1) kui selgub, et ta ei kõlba sellesse ametisse, kuhu ta palgatud;

2) kui ta õigel ajal ei ilmu laeva ja selle tõttu laev ära sõidab temata või ta asemele palgatakse teine meremees;

3) kui ta on korduvalt sõnakuulmata ülemuse käskude täitmisel, või vägivalda tarvitab ülemuse või teiste laevasolijate vastu, või on teenistuses korduvalt joobnud;

4) kui ta süüdi raiskamises, varguses või muus kuritöös, või on kaasa võtnud või ära peitnud salakauba, või väljaveoks väljasõidu kohal ja sisseveoks sissesõidu kohal lubamata kaupe, ja

5) kui ta esineb välismaa võimude ees teenistuse kohta käiva kaebusega, seal, kus asub Eesti konsul.

Enne kui meremees käesoleva paragrahvi pp. 1—5 alusel vabastatakse, tuleb ta üle kuulata § 64. ettenähtud korras, kui see võimalik.

Meremees, kes käesoleva paragrahvi alusel vabastatakse, saab palka teenistuse tegeliku lõpuni.

§ 34. Kui meremees vabastatakse, ilma §§ 32. ja 33. nimetatud põhjuseta, on tal õigus nõuda kahjutasu. Kui meremehel kahju kohta tõendused puuduvad, saab ta ühe kuu palga.

Peale selle saab meremees tasuta sõidu ühes ülespidamisega kuni lepingus tähendatud teenistuse lõppemise kohani.

Kui § 13. põhjal leping lõpeb Eesti sadamas, lahtilaskmine sünnib aga välismaal, saab ta prii sõidu ühes ülespidamisega kuni lähema Eesti sadamani.

6. Meremehe õigus nõuda teenistusest vabastamist.

§ 35. Kui meremees tõendab laevaperemehele või -juhile, et tal on võimalus saada laevajuhi, tüürimehe, mehaaniku või teist kõrgemat ametit kui see, mis tal praegu, või et ta äraminek olukordade tõttu, mis tekkinud pärast ta palkamist, talle pakub olulist huvi, võib ta nõuda oma vabastamist tingimusel, et ta muretseb enda asemele ametikohase isiku, ilma et sellest tekiks lisakulusid laevaperemehele.

Sel korral on meremehel õigus saada palka vastavalt ta teenistuse vältusele.

§ 36. Kui laeva sihtsadamas levinud kardetav taud, ja meremees sellest teada sai alles pärast teenistusse astumist, on tal õigus teenistusest kohe lahkuda, kui sõit ei ole alganud; vastasel korral aga esimeses sadamas, kuhu laev tuleb pärast seda, kui teada saadi seisukorrast. Sel juhtumisel saab meremees palka kuni teenistuse tegeliku lõpuni.

Sama kord on maksev juhtumisel, kui põhjust karta, et laeva võidakse sõja ajal sõdijate poolt kinni võtta, või laev võib sattuda sõjahädaohu ohvriks.

§ 37. Kui meremees on teenistusse võetud kindla teekonna peale, seda aga tunduvalt muudetakse, võib ta sellest teada saades enne reisi algust teenistusest kohe lahkuda, pärast reisi algust aga esimeses sadamas, kus laev peatub pärast muudatuse teatavakssaamist.

Teekonna muutmise pärast teenistusest lahkuv meremees on õigustatud saama kahjutasu ühe kuupalga suuruses ning prii sõidu ja ülespidamise palkamise kohani, kui lahkumine sünnib enne reisi algust, vastasel korral aga teenistuselepingu lõppemise kohani.

§ 38. Kui § 59. eeskirjade järgi toimetatud järelevaatusel selgub, et laev ei ole merekõlblik eelseisvaks sõiduks, või on nii puudulikult varustatud ja nii puuduliku meeskonnaga või nii raske koorma all või nii halva koormapaigutusega, et laevalolijate elu teekonnal selle tõttu võib sattuda hädaohtu, või kui laevapere eluruumid teekonna algul on ilmselt tervisele hädaohtlikud, ja kui laevajuht ei astu tarvilikke samme kõigi selles paragrahvis loetletud vigade ja puuduste kõrvaldamiseks, on meremehel õigus lahkuda teenistusest ja saada kahjutasu § 34. alusel.

Sama õigus on meremehel siis, kui laevajuht ei täida § 59. ettenähtud laeva järelevaatamise nõudmist.

§ 39. Kui laevajuht meremehega toorelt ümber käib, või kui teised meremehega laevai toorelt ümber käivad, ilma et laevajuht talle annaks palutud kaitset, või kui laevajuht meremehele välja ei anna talle kuuluvat toitu või palka, on meremees õigustatud lahkuma teenistusest ning § 34. alusel saama kahjutasu.

§ 40. Kui laev müüakse välismaalasele, või ta mõnel muul viisil kaotab Eesti lipu õiguse,

on meremehel õigus lahkuda teenistusest ja § 34. alusel nõuda kahjutasu.

Teised muutused laeva omandusõiguses või laevajuhi vahetus ei anna meremehele teenistusest lahkumise õigust.

Kui laev satub konkursi alla, on kummalgi poolel õigus lõpetada leping, üles öeldes § 13. teises lõikes tähendatud tähtajal.

7. Teenistuslepingu lõppemine laevaõnnetuse puhul.

§ 41. Kui laev hukkub või pärast mereõnnetust kuulutatakse kordaseadmiskõlbmatuks, lõpeb meeskonna teenistusleping, kui lepingkirjas teisiti ei ole ette nähtud; kuid meremees on kohustatud laevapäästmisest osa võtma palga, korteri ja ülespidamise eest ning jääma kohale mereselgituse lõpuni.

Pärast päästetööde või mereselgituse lõppu on hukkunud laeva peremees kohustatud hukkunud laeval teeninud meremehele tööpuuduse kahjutasuna edasi maksma rahapalga lepingkirjas ettenähtud suuruses kõigi päevade eest, mis meremees on tööta, kuid mitte üle kahe kuu. Meremees on aga kohustatud mõnes teises laevas kohta vastu võtma vastavalt § 28. esimesele lõikele.

Laevaõnnetuse puhul kadumaläinud isikliku varanduse eest on meremehel õigus saada tasu normide alusel, mis määratakse Vabariigi Valitsuse määrusega.

Lõpeb mereõnnetuse puhul teenistus välismaal, on Eesti meremehel õigus saada riigi kulul tasuta reisi ja ülespidamise esimese Eesti sadamani.

8. Välismaa meremehe üheõigustamine Eesti meremehega.

§ 42. Valitsus võib vastastikkuse alusel §§ 28. ja 41. ettenähtud Eesti meremeeste õigused laiendada ka välismaa kodanikkude peale.

9. Teenistusvahekordades tekkivad vaidlused.

§ 43. Kui meremees mahamunsterdamise korral ei ole rahul laevajuhi poolt valmistatud lõpparvega, on tal õigus nõuda selle kontrollimist munsterdamisasutuse poolt.

Kui välisvetes laevajuhi ja meremehe vahel teenistuse asjus tekib mõtete lahkuminek, selgitab vahejuhtumise Eesti konsul, või kui Eesti konsulit pole kohal, või mõnel põhjusel ei saa pöörduda ta poole, siis esimene Eesti konsul, kes sõidu kestel kättesaadav.

Munsterdamisasutuse või konsuli otsuse alla tuleb seni painduda, kuni asja otsustab vastav Eesti kohus.

III. Laevajuhi ja laevapere kohused.

1. Laeva juhtkond.

§ 44. Laevajuhil on ülim käsuvõim laeval.

§ 45. Tüürimehe eriliseks kohuseks on laevajuhile abiks olla laeva navigeerimisel ning selleks tarvilikkude vaatluste ja arvestuste tegemisel, niisama ka laeva päevaraamatu pidamisel. Peale selle on tema korralduse ja valve all meeskond, niipalju kui teisiti ei ole ette nähtud § 47., laev ühes taklaasiga ja varustusega, laadimine ja lossimine ühes laadungi ja moona ülesmärkimisega ja paigutamisega.

§ 46. Laevajuhi äraolekul või ajutisel teenistusvõimetusel on tüürimees, — või kui neid mitu kohal, vanem neist, — kohustatud astuma vastavaid samme edasilükkamatute tarvete rahuldamiseks, mille kohta laevajuht ei olnud teinud korraldusi.

Kui laevajuht sureb, või kaotab võimaluse laeva juhtimiseks, või lahkub teenistusest, on tüürimees, — või kui neid mitu, teenistuslikult vanem neist, — kohustatud üle võtma laeva juhtimise, kuni uus laevajuht astub teenistusse.

§ 47. Mehaaniku eriliseks kohuseks on masinateenistuse juhtimine. Tema vastutaval hoolel ja valvel on masinad ühes nende juurde kuuluvate sisseseadete ja osadega, masinate käik, ümberkäimine masinatega ja nende korrashoid; samuti masina- ja katlaruumis olev laevakere ühes sinnakuuluvate sütepunkrite, tankide ja tunnelitega; küttematerjal ja muud masinatarved, eriti nende kõlblikkuse ja hulga kontrollimine vastuvõtmisel laevale; masinameeskond ja selle ruumid.

Kui juhtub õnnetus või selgub viga eelmises lõikes nimetatud laevaosades, peab mehaanik sellest viibimata teatama laevajuhile.

Mehaanik peab masina päevaraamatut, vastutades selle pidamise eest.

§ 48. Kui laevateenistuses on mitu mehaanikut, vastutab esimene mehaanik kõige masinatesse puutuva tegevuse eest. Ta jaotab mehaanikute vahel nende ülesanded.

Esimese mehaaniku äraolekul või ajutisel teenistusvõimetusel, on teenistuslikult vanem kohalolevatest mehaanikutest kohustatud astuma vastavaid samme edasilükkamata tarvete rahuldamiseks, mille kohta esimene mehaanik polnud teinud korraldusi.

2. Üldised teenistusekohused.

§ 49. Laevajuht või iga teine ülemus on kohustatud oma alluvatega ümber käima heatahtlikult, õiglaselt ja viisakalt.

Iga meremees peab saama dokumendi, mis sisaldab ta teenistuskohuste loetluse laeval,

kusjuures sellele dokumendile ei tohi teha mingisuguseid tähendusi meremehe töö headuse ja palga kohta. Dokumendi vormi ja kokkuseadmise tingimused kinnitab teedeminister.

Iga meremehe kohus on end ülal pidada korralikult, kainelt ja rahulikult, viisakalt ülemuse vastu ja täpselt täita kõiki laeva heakorra eeskirju.

Käsu vastuvõtmisel näidaku käsusaaja kohase ja selge vastusega, et ta käsust aru sai.

§ 50. Meremees peab täpselt täitma ülema teenistuslikke käske, hoolsasti hoidma laeva ja sellel olevat vara, ning üldse hoolega ja usinalt täitma oma ülesandeid.

Kahju, mis meremees sünnitab tahtlikult, hooletuse või ettevaatamatuse läbi teenistuskohuste täitmisel, peab ta tasuma. Kohus võib vastavat kahjutasu vähendada, arvesse võttes ettevaatamatuse või hooletuse iseloomu, kahju suurust ja kõiki muid asjaolusid.

3. Meremehe teenistusse ilmumine, sellest puudumine ja asjade kaasavõtmine.

§ 51. Meremees peab määratud ajal ilmuma laevale teenistuskohuste täitmisele. Pärast seda ei tohi ta loata lahkuda laevalt.

Laeva seismisel sadamas poide vahel või julges ankrukohas ei tohi meremeest keelda vabal ajal maale minemast, kui laevale jäämist ei nõua laeva, laadungi või laevalolijate julgeolek, tarvilikkude laevatööde täitmine, eelseisev laeva ärasõit või ümberpaigutamine. Meremehel on õigus tarvitada tasuta laeva paate maaleminekuks, kui selleks ei puudu võimalused.

Kui meremees takistatud on õigel ajal laevale tagasi tulemast, peab ta sellest teatama esimesel võimalusel laevajuhile.

§ 52. Kui laevale munsterdatud meremees ei ilmu õigel ajal teenistusse, loata maale läheb, õigel ajal laevale tagasi ei tule või kui meremees on maal joobnud, on laevajuhil õigus politsei abil ta laevale toimetada.

§ 53. Kui meremees ära jookseb, võib laevajuht ära müüa ta laevajäänud varanduse. Jääb müügisummast ning meremehe saamata palgast pärast laevaperemehe kahjutasu mahaarvamist raha üle, võib meremees selle kätte saada ühe aasta kestel, arvates ärajooksu päevast; ei järgne aga selle aja jooksul tema poolt sarnast nõudmist, peab laevaperemees ülejääva raha saatma meremeestekodule § 69. järgi talitamiseks.

§ 54. Isiklikuks tarvitamiseks võib meremees laevale kaasa võtta tarbeaineid parajal määral, nii et ei tuleks sekeldusi laevale ega laadungile. Laevajuhi loata ei või meremees müügi jaoks kaupa kaasa võtta ei omal ega võõral arvel.

Loata kaasavõetud kauba eest peab meremees maksma prahiraha; sünnib aga kauba kaasavõtmise tagajärjel kahju, peab ta tasuma ka selle.

Kahtluse korral, et meremehel midagi loata kaasa on võetud, võib laevajuht lasta läbi otsida laevapere ruumid ja hoiukohad. Loata kaasavõetud asjad võib laevajuht võtta oma valvele, saata maale või tarviduse korral heita üle parda.

4. Töö, toitmine ja tervishoid laeval.

§ 55. Laevatööde korraldamisel tuleb arvestada igaühe teenistusekohaga.

Tööde juhataja peab hoolitsema, et töötegijate hoidmiseks õnnetuste ja haiguste eest oleksid tarvitusele võetud maksvates eeskirjades ettenähtud abinõud.

§ 56. Tööaeg laeval korraldatakse eriseadusega. Laevades, mille kohta ei käi vastav eriseadus, ei või laevaperet sundida tegema pühapäevil ega Eesti seadustes ettenähtud pühadel niisugust tööd, mille võiks edasi lükata.

§ 57. Laevajuhi hooleks on, et laevapere toidetaks hästi ning küllaldaselt, vastavalt selle kohta käivatele eeskirjadele. Kui laevapere oma toidul, on laevajuhi kohus selle järele valvata, et laevas küllalt moona oleks reisiks.

Leiab laevajuht reisiajal tarvilikuks vähendada toidunormi, siis tuleb laeva toidul olevale laevaperele anda vastav asetasu.

Laevajuht võib ilmastikulistel ja tervishoidlikkudel põhjustel ette kirjutada vastava vahelduse toitmises tingimusel, et selle tagajärjel ei kannataks laevapere huvid.

Moona väljajagamisel on meeskonnal õigus kontrollida kaalu.

Laevajuhil on keelatud korraldada meeskonna toitmist oma isikliku kasutoova ettevõttena.

§ 58. Laevajuht peab valvama tervishoiuolude, eriti eluruumide ja puhtuse järgi, hoolitsedes, et kõigiti täidetaks sellekohased eeskirjad.

5. Laeva järelvaatuse nõudmise õigus.

§ 59. Kui üle poole laevaperest nõuab laevajuhilt laeva järelvaatust selgitamiseks, kas laev on merekõlblikus seisukorras või kas laevapere eluruumid vastavad tervishoidlikkudele nõuetele (§ 38), või kui seda nõuab esimene mehaanik tema vastutusel olevate laevaosade ning nende varustuse suhtes, on laevajuhi kohus pöörduda vastava järelvaatuse toimetamiseks riigi piirides asjakohase valitsusasutuse ning välismaal kohaliku Eesti konsuli poole; ei ole Eesti konsul kohal, peab laevajuht pöörama lähema Eesti konsuli poole

või paluma kohalikke vastavaid võime korraldada järelvaatust.

Kui laeva järelvaatuse nõudmine esitatakse pärast laadimise algust, nii et nõudmise täitmiseks tuleks lossida osa laadungist, ei ole laevajuht kohustatud täitma nõudmist, välja arvatud juhtumine, kui sellega on ühinenud ka mõni tüürimees või mehaanik, või ettepaneku teeb esimene mehaanik oma tegevuse alal.

Selgub aga tehtud järelvaatusel, et kaebamiseks puudus küllaldane põhjus, peavad järelvaatuse nõudjad tasuma vastavad kulud ja kahjud.

Kui selle paragrahvi alusel toimetatud järelvaatus sünnib välisvetes, peab konsul, kes selle korraldas, ning muudel juhtumistel laevajuht, sellest viibimata teatama mereasjanduse peavalitsusele.

6. Sundabinõud.

§ 60. Heakorra alalhoidmiseks laeval võib laevajuht, või ta äraolekul või teenistusvõimetusel, kes ta asemele astus, tarviduse korral käsitada sundabinõusid.

Kui laev satub hädaohtu või laeval puhkeb mäss, või sunnib mõni teine tarvidus, on laevajuht või ta asemik õigustatud käsitama kõiki vastavaid abinõusid sõnakuulmisele sundimiseks või korra jaluleseadmiseks; igaüks laevaperest peab sarnasel juhtumisel, isegi sellekohase nõudmiseta, laevajuhile tarvilikult abiks olema. Vigastatakse sõnakuulmatut, siis ei vastuta selle eest vigastaja, kui ta ei tarvitanud valjemaid abinõusid kui olukord nõudis.

§ 61. Kui välissadamas keegi laevaperesse kuuluvaist saadab korda raske kuriteo, on laevajuht kohustatud esimesel võimalusel toime panema süüteo kohta ülekuulamise § 64. alusel, kui kohalikud võimud ei toimeta juurdlust.

Laevajuht peab selle eest hoolitsema, et süüalune ei lahkuks laevast ning tal on õigus tarvilikul korral süüalust vangistada niikauaks, kuni võib ta üle anda Eesti politseivõimudele või konsulile; laevajuht on vastutav, et süüalusega laeval karmimalt ümber ei käidaks kui tarvilik.

IV. Distsiplinaarkaristused.

§ 62. Laevajuhil on õigus meremeest karistada rahatrahviga mitte üle ühe neljandiku kuupalga või seitsme päeva palga suuruse kui meremees:

1) loata läheb maale või mõjuva põhjuseta ei ilmu õigel ajal tööle või maalt tagasi ei tule;

2) ei teata esimesel võimalusel põhjustest, mis takistasid teda õigel ajal laevale tulemast;

3) teenistusliku hooletuse või ettevaatamatuse tõttu kahju või hädaohu esile kutsub;

4) teenistuses joobnud on;

5) raiskavalt või hooletult moonaga ümber käib;

6) laseb kõrvalise isiku keeluvastaselt laevale tulla või teda laeval peituda;

7) loata laevale toob alkoholseid jooke või muid asju, mis võivad tekitada sekeldusi või hädaohtu, või loata laevalt välja viib kaupa või muid asju;

8) ennast ülemuse vastu sündmatult üleval peab või ei täida teenistusse puutuvaid korraldusi; eriti kui ta loata lahkub postilt, rooli juurest föörvahilt, või seal magab, ja

9) laeval või üldse teenistuses tekitab riidu, rikub rahu või heakorda.

§ 63. Karistust ei või määrata enne kahtteist tundi ega hiljem seitset päeva süüteo laevajuhile teatavaks saamisest, kui ei ole erandlikke põhjusi teisiti talitamiseks.

§ 64. Enne karistuse määramist tuleb toimetada juurdlus süüteo lähemate asjaolude selgitamiseks. Juurdlust toimetab laevajuht kahe ustava ja erapooletu tõestaja juuresolekul. Neist peab võimalikult olema üks tüürimees või mehaanik ning teine meeskonnast; kui aga ülekuulatav on tüürimees või mehaanik, peavad võimalikult mõlemad tõestajad olema juhtkonnast.

Juurdlusel kuulatakse üle kaebealune ning need isikud, kes võivad anda teateid asja kohta. Kaebealune kui ka tõestajad võivad laevajuhi kaudu ülekuulatavale esitada asja selgitamiseks tarvilikke küsimusi. Antud seletused, samuti ka otsus, mille laevajuht teeb, kantakse laeva päevaraamatusse ning loetakse ette kaebealusele ja tõestajatele. Sissekande tõelikkust tõendavad laevajuht ja tõestajad allkirjadega ning viimased võivad sellele juurde lisada oma märkused, milleks ülekuulamine põhjust võis anda.

Kui laevajuht ei ole talitanud ülekuulamisel eelpoolantud juhtnööride järgi, on karistav otsus tühine.

Tahab karistatu eelpooltoodud alusel kaevata laevajuhi otsuse peale, on tal õigus saada ärakirja ülekuulamise protokollist ja otsusest.

§ 65. Karistuse juures tuleb arvesse võtta süüteo raskust, kordasaatmise asjaolusid, samuti süüdlase varemat ülespidamist. Kui süütegu pole raske ning põhjust oletamiseks, et süüdlane parandab end hoiatuse läbi, ei tule määrata karistust.

Laevajuht ei või kohtus süüdistust tõsta süüteo asjus, mille eest ta ise määras karistuse.

§ 66. Laevajuht võib, kui selleks põhjusi, enne meremehe teenistusest lahkumist ta täielikult või osalt karistusest vabastada.

Karistusest vabastamise otsus kantakse laeva päevaraamatusse ning sellele kirjutavad alla laevajuht ja kaks tõestajat; vastasel korral on otsus tühine.

§ 67. Meremehel, kes ei ole rahul laevajuhi poolt temale määratud karistusega, on kuni mahamunsterdamiseni õigus nõuda asja uuesti läbivaatamist sadamakapteni poolt sadamas, kus sadamakapten olemas, ning kus laev hariliku arvestuse järgi peatub vähemalt kaks päeva.

Uuestiotsustamise nõudmisel sadamakapten kutsub viibimata kohale laevajuhi, karistatu ning teised isikud, kes arvatavasti võivad anda seletusi asja kohta, kusjuures laevajuhti võib kohustada ette näitama laeva päevaraamatut.

Pärast karistatu ülekuulamist ja tarvilikkude tõenduste vastuvõtmist kontrollib sadamakapten, kuivõrt määratud karistus on seaduslik ja põhjendatud, ja teatab oma otsuse viibimata. Otsus kantakse laeva päevaraamatusse ning meremehe nõudmisel antakse talle ärakiri otsusest.

Kui sadamakapten ei jõua asja otsustada enne laeva ärasõitu, lõpetab ta asjatoimetuse. Sel juhtumisel on karistatul õigus laeva uuesti sadamassetulekul laevajuhi otsuse peale kaevata käesoleva paragrahvi esimese lõike alusel sama või teise sadama kaptenile.

Välismaal võib eelmistes lõigetes tähendatud alustel kaevata Eesti konsulile.

§ 68. Kui laevajuht või meremees ei ole rahul § 67. korras tehtud otsusega, võib kumbki sadamakapteni või konsuli otsuse peale kaevata meremeestekodu vanemale. Asja uuesti läbivaatamine sünnib eelmises (67.) paragrahvis ettenähtud alustel.

Kui ei olnud asja uuestiotsustamist § 67. ettenähtud viisil, on karistatul õigus kaevata laevajuhi otsuse peale meremeestekodu vanemale pärast mahamunsterdamist, või kui mahamunsterdamist ei järgnenud, pärast teenistusest lahkumist, mõlemal juhtumisel ühe aasta jooksul.

Käesoleva paragrahvi korras tehtud otsuste peale ei ole edasikaebust.

§ 69. Karistamisel meremehe palgast kinnipeetud raha annab laevajuht üle munsterdajale mehe mahamunsterdamisel kviitungi vastu, mis laeva päevaraamatusse sisse kirjutatakse või sellele juurde lisatakse. Munsterdaja on kohustatud selle edasi saatma meremeestekodule. Ei järgne mahamunsterdamist, saadab laevajuht raha ise meremeestekodule. Mõlemal juhtumisel lisatakse juurde ärakiri karistamise otsusest ning sellest, mis ülekuulamisel § 64. alusel üles märgiti. Trahvirahad tarvitatakse meremeeste ja nende omaste toetamiseks sellekohaste eeskirjade järgi.

V. Tegelikku laevaperre mittekuuluvad isikud.

§ 70. Isikute suhtes, kes on võetud teenistusse laevaperemehe või laevajuhi poolt, kuid tegelikku laevaperre ei kuulu, käsitatakse vastavalt käesolevas seaduses laevapere kohta antud eeskirju.

§ 71. Laevas teenivate isikute suhtes, kes laevaperemehe või laevajuhi poolt teenistusse pole võetud, käsitatakse vastavalt §§ 10., 26., 27., 28. kolmanda lõike, §§ 29., 31., 49., 50., 54., 57., 58., 60. ja 61. eeskirju.

Need isikud on kohustatud võimise piirides tegema tööd, mida laevajuht neile määrab laeva julgeoleku tarviduste pärast.

§ 72. Konsuli hoolel kojusaadetava meremehe suhtes tuleb vastavalt käsitada § 71. esimese lõike eeskirju.

Tarviduse korral on need isikud kohustatud vastava tasu eest võimist mööda osa võtma laevatöödest, mille määramise juures peab arvesse võetama igaühe eelmine teenistuseala.

VI. Lõppmäärused.

§ 73. Käesoleva seaduse alla ei kuulu teenistus:

1) riigi laevadel, mida kasutatakse riigikaitse või administratiiv otstarbel;

2) laevadel, alla 60 kantmeetri brutto mahuga;

3) laevadel, kus teenivad ainult laevaperemehe perekonnaliikmed.

§ 74. Laevajuht on kohustatud hoolitsema, et oleks laeval kättesaadav üks eksemplar käesolevast seadusest. Selle eeskirja vastu eksimisel karistatakse laevajuhti munsterdaja määruse põhjal rahatrahviga mitte üle 50 krooni.

Trahvirahad saadab munsterdaja edasi meremeestekodule ning need tarvitatakse meremeeste ja nende omaste toetamiseks sellekohaste eeskirjade järgi.

§ 75. Vabariigi Valitsus ja teedeminister avaldavad käesolevas seaduses ettenähtud määrused ja korraldused Riigi Teatajas hiljemalt üks kuu enne käesoleva seaduse maksmahakkamist.

§ 76. Käesolev seadus hakkab maksma 1. mail 1928, välja arvatud § 75, mis hakkab maksma käesoleva seaduse avaldamisega Riigi Teatajas. Ühes sellega kaotavad maksvuse Kaubanduse seaduse (S.K. XI k. II j.) §§ 206, 209, 210, 212, 213, 214, 243—287, 289 ja 291—297.

Algkirjale alla kirjutanud

Riigikogu abiesimees M. Martna.

Sekretär M. Juhkam.

Riigikogu poolt 30. märtsil 1928. a. vastuvõetud

146. Eesti-Läti ajutise majanduslepingu ja selle lõpuprotokolli kinnitamise seadus.

§ 1. Eesti-Läti ajutine majandusleping ja selle lõpuprotokoll, mõlemad alla kirjutatud Tallinnas 25. märtsil 1928. a., tunnustatakse kinnitatuks.

§ 2. Lepingu ja lõpuprotokolli prantsuskeelne tekst eestikeelse tõlkega avaldatakse ühes käesoleva seadusega.

Algkirjale alla kirjutanud

Riigikogu esimees K. Einbund.

Sekretär M. Juhkam.

Ajutine Majandusleping Eesti ja Läti vahel.

Eesti Vabariigi Valitsus ja

Läti Vabariigi Valitsus,

on otsustanud sõlmida Ajutise Majanduslepingu ja on nimetanud endi Täisvolinikkudeks, nimelt:

Eesti Vabariigi Valitsus:

Härra Max Hurt'i,
Härra Karl Imelik'u,
Härra Rudolf Mickwitz'i,

Läti Vabariigi Valitsus:

Härra Karlis Ulmanis'i, Saeima Saadiku,

Härra Roberts Bilmanis'i, Saeima Saadiku,
Härra John Hahn'i, Saeima Saadiku,

kes, pärast endi vastavate heas ja nõutud vormis leitud täisvolituste vastastiku esitamist, leppisid kokku järgmiste eeskirjade kohta.

Artikkel esimene.

Kummagi Lepinguosalise maa- ja tööstussaadused, mis teise Lepinguosalise territooriumile sisse veetud ning on määratud kas tarvitamiseks, laostamiseks, reeksporteerimiseks või läbiveoks, ei või käia kõiges, mis puutub sisseveosse, reeksporteerimisse või läbiveosse, muude või koormavamate, üldiste või kohalikkude tollide, lõivude, lisalõivude, mak-

Traité Economique Provisoire entre l'Estonie et la Lettonie.

Le Gouvernement de la République d'Estonie et

Le Gouvernement de la République de Lettonie,

ont résolu de conclure un Traité Economique Provisoire et ont désigné pour leurs Plénipotentiaires, savoir:

Le Gouvernement de la République d'Estonie:

Monsieur Max Hurt,
Monsieur Karl Imelik,
Monsieur Rudolph Mickwitz,

Le Gouvernement de la République de Lettonie:

Monsieur Karlis Ulmanis, Député de la Saeima,
Monsieur Roberts Bilmanis, Député de la Saeima,
Monsieur John Hahn, Député de la Saeima,

lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs respectifs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes:

Article Premier.

Les produits du sol et de l'industrie de chacune des Parties Contractantes importés dans le territoire de l'autre et destinés soit à la consommation, soit à l'entreposage, soit à la réexportation ou au transit, ne pourront en ce qui concerne l'importation, la réexportation et le transit, être assujettis à des droits, taxes, surtaxes, impôts, contributions ou obligations

sude, koormatiste või kohustuste alla, kui enamsoodustatud riigi saadused.

Kumbki Lepinguosalistest ei pane mõne saaduse väljavedu teise Lepinguosalise territooriumile muude või kõrgemate tollide või lõivude alla kui need, mis peale pandud või tulevikus peale pannakse sama saaduse väljaveole ükskõik missugusesse teise välisriiki.

Samuti ei hoia kumbki Lepinguosalistest alal ega pane maksma mõne saaduse sisseveo või väljaveo kohta, mis tuleb teise Lepinguosalise territooriumile või mis sinna sihitud, ühtegi keeldu või kitsendust, mis ei laieneks võrdselt ka samasuguste, ükskõik missugusest riigist tulevate või sinna sihitud saaduste peale. Viimane eeskiri ei ole siiski maksev keeldude või kitsenduste kohta, mis alal hoitud või maksma pandud kas sõjasündmuste tõttu, tervishoidliku või avaliku julgeoleku kaitseabinõuna, loomade või kasulikkude taimede kaitse otstarbel või kaupade kohta, mis käivad ühes Lepinguosalistest Riikidest riigimonopoli alla.

Artikkel 2.

Ilma et see muudaks esimese artikli eeskirju, kasutavad ühe Lepinguosalise kodumaa saadused nende sisseveol teise Lepinguosalise piiridesse tolli tariifiminimumi määrasid.

Artikkel 3.

Et kindlustada oma riigist päritolevatele saadustele ülalnimetatud eeskirjade hõlbustust, nõuavad Lepinguosalised, et nende territooriumile sisseveetud saadustele ja kaupadele oleks juure lisatud päritolutunnistus, mis tõendab loodussaaduste suhtes, et need on pärit teise Lepinguosalise territooriumilt, ja ümbertöötatud saaduste suhtes, et teisest Lepinguosalisest riigist päritoleva tooresaine väärtus ja ümbertöötamise kulud vastavad vähemalt ühele veerandile kauba väärtusest.

Siiski on Lepinguosalised kokku leppinud, et kaupade kohta, mis oma iseloomu poolest või teatavate väliste märkide tõttu ei ärata vähematki kahtlust selles, et nad on Lepinguosaliste territooriumidelt pärit või et nad seal käesoleva artikli eelmises lõikes ettenähtud ulatuses on ümber töötatud, ei nõuta päritolutunnistuste esitamist. Nende kaupade nimekiri seatakse kokku ja täiendatakse tarbekorral Lepinguosaliste Valitsuste ühisel kokkuleppel.

générales ou locales autres ou plus onéreux que les produits de la nation la plus favorisée.

Aucune des Parties Contractantes n'imposera à l'exportation d'un article quelconque à destination du territoire de l'autre des droits ou taxes, autres ou plus élevés que ceux qui sont ou pourront être imposés à l'exportation du même article à destination de tout autre pays étranger.

De même aucune prohibition ou restriction ne sera maintenue ou imposée par l'une des Parties Contractantes, à l'importation ou à l'exportation d'un article quelconque en provenance ou à destination du territoire de l'autre, qui ne s'étendra également aux articles similaires venant de tout autre pays ou y allant. La dernière disposition n'est cependant pas applicable aux prohibitions ou restrictions maintenues ou imposées, soit en vue d'événements de guerre, soit comme mesures sanitaires ou de sécurité publique, soit dans le but de protéger des animaux ou des plantes utiles, soit pour les marchandises qui, dans un des États Contractants, font l'objet d'un monopole d'État.

Article 2.

Sans préjudice des dispositions de l'article premier les produits originaires du territoire de l'une des Parties Contractantes bénéficieront, à leur importation au territoire de l'autre, des taux du tarif douanier minimum.

Article 3.

Pour réserver aux produits originaires de leurs pays respectifs le bénéfice des dispositions ci-dessus les Parties Contractantes exigeront que les produits et marchandises importés sur leur territoire soient accompagnés d'un certificat d'origine attestant, s'il s'agit d'un produit naturel, qu'il est originaire de l'autre Pays et, s'il s'agit d'un produit manufacturé, qu'un quart au moins de sa valeur est représenté par la valeur des matériaux originaires de l'autre Pays, ainsi que le coût de la transformation.

Toutefois, les Parties Contractantes sont convenues, que pour les marchandises, dont le caractère ou certains signes extérieurs ne laissent aucun doute qu'elles sont originaires des territoires des Parties Contractantes ou qu'elles y sont transformées dans l'étendue prévue à l'alinéa précédent de cet article, on n'exigera pas la présentation du certificat d'origine. Une liste de ces marchandises sera dressée et, si nécessaire, complétée d'un commun accord entre les Gouvernements des Parties Contractantes.

Artikkel 4.

Mõlemad Lepinguosalised lepivad kokku, et endi vastastikuse kaubanduse suuremaks soodustamiseks asuvad nad niipea kui see neil võimalik, käesoleva Lepingu täiendamisele erikokkulepete sõlmimise teel.

Article 4.

Les deux Parties Contractantes conviennent que pour faciliter davantage leur commerce réciproque Elles procéderont, dès qu'il leur sera possible, au complétement du présent Traité par voie de conclusion des arrangements spéciaux.

Artikkel 5.

Käesolev Leping ratifitseeritakse ja tema ratifikatsioonikirjad vahetatakse Riias. Ta astub jõusse ratifikatsioonikirjade vahetamise päeval ja jääb maksma kolme kuu jooksul arvates päevast, mil ta ühe või teise Lepinguosalise poolt üles öeldakse.

Selle tõenduseks on Täisvolinikud käesolevale Lepingule alla kirjutanud.

Tehtud kahes väljendises, Tallinnas 25. märtsil tuhat üheksasada kakskümmend kaheksa.

Max Hurt. K. Ulmanis.
K. Imelik. R. Bilmanis.
R. Mickwitz. J. Hahn.

Article 5.

Le présent Traité sera ratifié et les ratifications en seront échangées à Riga. Il entrera en vigueur le jour de l'échange des instruments de ratification et restera valable pendant trois mois à compter du jour de sa dénonciation par l'une ou l'autre Partie Contractante.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires ont signé le présent Traité.

Fait en double expédition, à Tallinn, le 25 mars mil neuf cent vingt-huit.

Max Hurt. K. Ulmanis.
K. Imelik. R. Bilmanis.
R. Mickwitz. J. Hahn.

Lõpuprotokoll.

Lepinguosalised ei toetu artikkel esimese eeskirjadele selleks, et nõuda erilisi soodustusi, mis antud või mis tulevikus võidaks anda tollimaksude suhtes Soomele, Leedule ja N.S.V. Liidule, oodates enamsoodustuse klauseli piiramatu maksmapaneku küsimuse lahendust, missuguse klauseli tarvitusele võtmiseks oma vastastikustes majanduslikkudes suhetes Lepinguosalised on kindlasti väljendanud oma tahet.

Käesolev Lõpuprotokoll moodustab tänasel kuupäeval allakirjutatud Ajutise Majanduslepingu lahutamatu osa.

Tallinnas, 25. märtsil tuhat üheksasada kakskümmend kaheksa.

Max Hurt. K. Ulmanis.
K. Imelik. R. Bilmanis.
R. Mickwitz. J. Hahn.

Protocole final.

Les Parties Contractantes n'invoqueront pas les dispositions de l'article premier pour reclamer les faveurs spéciales accordées ou qui pourraient être accordées au sujet des droits de douane à la Finlande, à la Lithuanie et à l'Union des R. S. S., en attendant le règlement de la question concernant l'application illimitée de la clause de la nation la plus favorisée dont Elles ont manifesté le désir de se servir dans leurs relations économiques réciproques.

Le présent Protocole final fait partie intégrante du Traité économique provisoire signé en date de ce jour.

Tallinn, le 25 mars mil neuf cent vingt-huit.

Max Hurt. K. Ulmanis.
K. Imelik. R. Bilmanis.
R. Mickwitz. J. Hahn.

Hind 10 senti. Riigi trükikoja trükk.